מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להגדיר מהו גטו ולהסביר את מקור המושג והשימוש בו בידי הנאצים
- להסביר מדוע הגטו הוא 'מושג נזיל' ולתאר הבדלים בין גטאות
- לתאר דרכי עמידה של יהודים בגטו: עזרה הדדית, חינוך, דת ותרבות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – רובע מופרד שבו רוכזו יהודים בכפייה
2. ב – מושג שהשתנה ממקום למקום ומזמן לזמן
3. ב – בית ספר מחתרתי ולימוד תורה
4. ב – הוראה של היידריך לריכוז יהודי פולין בערים
5. ב – מועצה יהודית שהנאצים מינו כדי לנהל את חיי הגטו
6. ב – ארכיון מחתרתי בגטו ורשה שתיעד את חיי היהודים

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – המושג קיים עוד מהגטו בוונציה ב-1516, אך הנאצים השתמשו בו
2. לא נכון – היו הבדלים בצורה, בתנאים ובזמן ההקמה בין גטאות שונים
3. לא נכון – לא כל היהודים היו בגטאות, והגטאות הוקמו בזמנים שונים
4. נכון – גטו ורשה היה הגדול ביותר ובצפיפות קשה מאוד
5. נכון – הצפיפות, הרעב והמחלות הגבירו את התמותה בגטאות
6. לא נכון – חלק מהגטאות היו פתוחים יותר, עם יציאה לעבודה וחזרה לפני העוצר

חלק ג' – השלמת מילים

1. יהודים
2. ורשה
3. יודנראט
4. ועדי בתים
5. רינגלבלום
6. קורצ׳אק

חלק ד' – התאמה

- 1 – ו (רובע מופרד שבו רוכזו יהודים בכפייה)
- 2 – א (הוראה לריכוז יהודי פולין וריכוזם בערים)
- 3 – ד (מועצה יהודית שמונתה בכפייה)
- 4 – ה (ארכיון מחתרתי שתיעד את חיי הגטו)
- 5 – ב (עמד בראש בית יתומים ושמר על כבוד ילדיו)
- 6 – ג (עזרה הדדית לדיירי בניין או חצר)

חלק ה' – כתיבה קצרה

1. כי הגטאות הוקמו בזמנים שונים, וצורתם ותנאיהם היו שונים ממקום למקום - חלקם סגורים בחומה וחלקם פתוחים יותר
2. לבודד את היהודים, לנצלם ולהחליש אותם
3. למשל: עזרה הדדית באמצעות ועדי בתים, ולימוד ילדים בבתי ספר מחתרתיים
4. כדי לשמור על זהותם, כבודם ותקוותם, ולהבטיח שהעולם ידע מה קרה להם

חלק ו' – כתיבה מורחבת בסגנון בגרות

1. תשובה מלאה צריכה לכלול: הגדרת הגטו ומטרת הנאצים (4 נק'), הסבר על הגטו כמושג נזיל או על תנאי החיים (2 נק'), ושתי דרכי התמודדות עם הסבר לכל אחת (3+3 נק')

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה: רובע מופרד שרוכזו בו יהודים בכפייה בשואה
- דוגמה אחת: חינוך, עזרה הדדית, דת או תרבות
- תשובה אישית המבטאת הבנה של המושג עמידה

טיפים להפעלה:

- יש לנהל את הדיון ברגישות, בשים לב לרקע רגשי אפשרי של תלמידים
- מומלץ להשתמש בפעילות הכרטיסיות כדי להמחיש את ההבדלים בין הגטאות ואת דרכי העמידה
- בסיום מומלץ לאפשר רגע של שקט והתבוננות לפני המעבר לנושא הבא

דף תרגול: חומות בתוך העיר – הגטו בשואה

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בשואה הנאצים סגרו יהודים בשכונות קטנות שנקראו גטו. היה צפוף וחסר אוכל. למרות הקושי היהודים עזרו זה לזה, למדו והתפללו.

מילון קטן:

גטו	רובע בעיר שבו רוכזו היהודים בכפייה, מופרד משאר האוכלוסייה
איגרת הבזק	הוראה של היידריך משנת 1939 על ריכוז יהודי פולין וריכוזם בערים
יודנראט	מועצה יהודית שהנאצים מינו בכפייה לנהל את חיי הגטו
עמידה	הדרכים שבהן שמרו היהודים על חייהם וכבודם בתקופת השואה
קידוש החיים	הגישה ששמירת החיים והאנושיות בתנאים קשים היא ערך עליון
ועדי בתים	ארגוני עזרה הדדית של דיירי בניין או חצר בגטו
עונג שבת	ארכיון מחתרתי בגטו ורשה שתיעד את חיי היהודים

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו גטו?

א) בית ספר לילדים יהודים ב) רובע מופרד שבו רוכזו יהודים בכפייה ג) מחנה צבאי נאצי

ד) שם של ארגון מחתרתי

2. מה הכוונה שהגטו הוא מושג שמשתנה?

א) מושג שקשור למים ב) מושג שהשתנה ממקום למקום ומזמן לזמן ג) מושג שאין לו הגדרה כלל

ד) מושג שהמציאו רק אחרי המלחמה

3. מה נחשב לדרך של שמירה על כבוד בגטו?

א) שתיקה מוחלטת ב) בית ספר מחתרתי ולימוד תורה ג) עזיבת המשפחה ד) הימנעות מכל פעילות

4. מהי איגרת הבזק?

א) מכתב של יהודי ורשה לקהילות אחרות ב) הוראה של היידריך לריכוז יהודי פולין בערים

ג) חוק שהתיר ליהודים לצאת מהגטו ד) שם של עיתון מחתרתי

5. מה עשה היודנראט?

א) לנהל את הצבא הנאצי ב) מועצה יהודית שהנאצים מינו כדי לנהל את חיי הגטו

ג) ארגון שדאג לבריחת יהודים מהגטו ד) בית ספר לילדים בגטו

6. מהו ארכיון עונג שבת?

א) ספרייה ציבורית בוורשה לפני המלחמה ב) ארכיון מחתרתי בגטו ורשה שתיעד את חיי היהודים

ג) עיתון רשמי של הנאצים ד) בית כנסת בגטו

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הנאצים המציאו את המושג 'גטו'.	☐	☐
2	כל הגטאות נראו אותו דבר.	☐	☐
3	כל היהודים באירופה הכבושה היו בגטאות באותו זמן.	☐	☐
4	גטו ורשה היה הגטו הגדול ביותר.	☐	☐
5	תנאי החיים הקשים בגטו היו אחד הגורמים לתמותת היהודים.	☐	☐
6	כל הגטאות היו סגורים בחומה.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הגטו היה רובע מופרד שבו רוכזו _____ בכפייה.

2. _____ היה הגטו הגדול ביותר בתקופת השואה.

3. המועצה היהודית שהנאצים מינו בכל קהילה נקראה _____ .

4. ארגוני העזרה ההדדית של דיירי בניין או חצר בגטו נקראו _____ .

5. ההיסטוריון שייסד את ארכיון 'עונג שבת' היה _____ .

6. המחנך שעמד בראש בית יתומים בגטו ורשה היה _____ .

4 חלק ד׳ – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גטו	___	**א.** הוראה לריכוז יהודי פולין וריכוזם בערים
2. איגרת הבזק	___	**ב.** עמד בראש בית יתומים ושמר על כבוד ילדיו
3. יודנראט	___	**ג.** עזרה הדדית לדיירי בניין או חצר
4. עונג שבת	___	**ד.** מועצה יהודית שמונתה בכפייה
5. קורצ׳אק	___	**ה.** ארכיון מחתרתי שתיעד את חיי הגטו
6. ועדי בתים	___	**ו.** רובע מופרד שבו רוכזו יהודים בכפייה

5 חלק ה׳ – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו מדוע הגטו נחשב ל'מושג נזיל'.

2. מה הייתה מטרת הנאצים בהקמת הגטאות?

3. תארו שתי דרכים שבהן שמרו היהודים על צלם אנוש בגטו.

4. מדוע לדעתכם הקימו אנשים בתי ספר ותיעדו את חייהם למרות המחסור במזון ובתרופות?

6 חלק ו' – כתיבה מורחבת בסגנון בגרות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו מה היה הגטו בתקופת השואה, והציגו שתי דרכים שבהן התמודדו היהודים עם החיים בגטו.

כרטיס יציאה

מהו גטו?

ציינו דרך אחת שבה שמרו היהודים על צלם אנוש בגטו.

מה למדתם היום על כוחו של האדם לשמור על כבודו בתנאים קשים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀